

Majandusolümpiaadi piirkonnavoor

9.03.2023

KÜSIMUSED

1. Tarmo lõpetab 2023. aasta kevadel 12.klassi ja enne ülikooliõpinguid tahab minna suveks tööle autopesulasse teenindajaks. Talle lubatakse brutopalka 1190 eurot kuus. Tarmo ei ole veel sõlminud pensionikindlustuse lepingut.
Arvuta välja tema netopalk ja kõikide maksude suurus, mis brutopalgalt maha arvestatakse (kaks kohta pärast koma).

A. Töötuskindlustus:	19.04 eurot	½ punkti
B. Tulumaksuvaba tulu suurus:	654.00 eurot	½ punkti
C. Tulumaks:	103.39 eurot	½ punkti
D. Netopalk:	1067.57 eurot	½ punkti
2. Tarmo hakkas planeerima, kuidas ülikooli õpingute ajal iseseisvalt elades hakkama saada. Ta uuris CV keskusest õpingute kõrvalt töötamise võimalusi. Ta tegi töö leidmiseks konto start-up ettevõtte GoWorkaBit portaalis.
Mis on start-up ettevõtte?
 - A. Hiljuti tegevust alustanud mikroettevõtte, mille varad kokku on kuni 175 000 eurot ja müügitulu aastas on kuni 50 000 eurot;
 - B. **Idufirma on uudne pidevalt suureneva käibega ärimudel, mille eesmärk on jõuda ülemaailmsele turule.** **2 punkti**
 - C. Renditöö ettevõtte, mis pakub tööampse uutele tööturule sisenejatele;
 - D. Ajujahi äriideede konkursilt välja kasvanud ettevõtte, kellele on ettevõtte alustamiseks stardikapitali andnud SA StartUp Estonia.
3. Tarmole meeldis renditöö tegemise võimalus, mida pakkus GoWorkaBit. Milline toodud väidetest ei iseloomusta renditööd?
 - A. Rendiettevõtte vastutab kogu töösuhte eest ja on töötaja ametlikuks tööandjaks;
 - B. Tööleping sõlmitakse rendiettevõttega;
 - C. **Renditöö puhul tasub tööjõudu kasutav ettevõtte ainult sotsiaalmaksu;** **2punkti**
 - D. Rendiettevõtte maksab töötajale netopalka, tasub töötuskindlustuse ja tulumaksu.
4. Partnerlusviisi järgi liigitades on tööjõurendi teenus

A. B2B	2 punkti
B. B2C	
C. P2B	
D. P2P	
5. Milline alljärgnevatest on mikroökonomika valdkonda kuuluv temaatika?
 - A. Inflatsiooni mõju analüüs Eesti riigieelarvele
 - B. **TÜ tudengite karjäärivõimalusi puudutav uurimus** **2 punkti**
 - C. Maksude laekumise mõju riigi välisvõlale
 - D. SKT vähenemine majanduslanguste ajal
6. Mis alljärgnevatest võib põhjustada tootmisvõimaluste kõvera nihke paremale?
 - A. **Pensioniea tõstmine** **2 punkti**
 - B. Töötuse kasv
 - C. Söötis maade pindala suurenemine
 - D. Töötajate vaba aja suurenemine
7. Liikluskindlustus on

A. elukindlustuse liik liikluses kahju saajale	
B. varakindlustus, mille abil kaetakse õnnetuse põhjustaja auto remondikulud	
C. kohustuslik vastutuskindlustus	2 punkti
D. kõige väiksema kasutajaskonnaga kindlustusliik	

8. Sooduspakkumiste eesmärgiks võib olla

- A. müügi suurendamine
- B. tarbija ostuotsuste mõjutamine
- C. vananenud või suurte laopartiide realiseerimine
- D. **kõik vastused on õiged.**

1 punkt

9. Otsusta, kas väide on tõene või väär?

à ½, kokku 3 punkti

- A. Kui kaubad X ja Y on asenduskaubad, siis kauba X hinnatõus toob kaasa kauba Y nõudluse suurenemise. Õ
- B. Kauba nõudlust mõjutab seda kaupa pakkuvate ettevõtete arv. V
- C. Mitteelastse nõudlusega toote hinna tõus suurendab ettevõtte tulemit. Õ
- D. Mida rohkem on kaubal asenduskaupu, seda suurem on enamasti tema hinnaelastsus. Õ
- E. Kui kaup X on kallim kui kaup Y, siis on kauba X piirkasulikkus suurem kui kaubal Y. V
- F. Iga täiendavalt tarbitav kauba ühik suurendab alati tarbija heaolu. V

10. Väikeettevõtte planeerib oma kasumiks 6000 eurot, kusjuures tal on võimalik toota ja müüa 500 toodet aastas. Tema püsikulud on 9000 eurot aastas ning muutuvkulud ühe tooteühiku kohta on 70% müügihinnast. Millise hinnaga peaks ettevõtte oma tooteid müüma, et saada planeeritud kasumit?

- A. **100 eurot**
- B. 50 eurot
- C. 18 eurot
- D. 70 eurot

2 punkti

11. Mis juhtub turul kodumaise lambaliha tasakaaluhinna ja -kogusega, kui huntide arvukus Eesti metsades oluliselt suureneb?

- A. Tasakaaluhind ja tasakaalukogus tõusevad
- B. **Tasakaaluhind tõuseb ja tasakaalukogus väheneb**
- C. Tasakaaluhind langeb ja tasakaalukogus väheneb
- D. Tasakaaluhind langeb ja tasakaalukogus suureneb

2 punkti

12. 18. jaanuaril ilmus ajalehes Postimees teade, et Luminor pank emiteeris tagatiseta võlakirju 300 miljoni euro väärtuses kolmeaastase tähtajaga. Milline alljärgnevatest väidetest on tõene?

- A. Tagatiseta võlakirjade puhul ei ole omanikule tagatud intressitulu.
- B. **Tagatiseta võlakirjad on riskantsemad, kui tagatud võlakirjad.**
- C. Tagatiseta võlakirja lunastamistähtaeg on lahtine.
- D. Tagatiseta võlakirju võivad emiteerida ainult pangad.

2 punkti

13. Keda võib pidada turumajanduse „isaks“?

- A. **Adam Smith**
- B. Paul Samuelson
- C. John Maynard Keynes
- D. Milton Friedman

1 punkt

14. Mida näitab piirkasulikkus?

- A. Müügist saadava tulu ja tootmiskulu vahet.
- B. **Viimase tarbitava ühiku lisakasulikkust.**
- C. Tarbija poolt mingis ajavahemikus säästetud rahasummat.
- D. Sellist mõistet ei kasutata majandusteoorias.

2 punkti

15. Likviidsus on

- A. tulu, mida võlausaldaja saab raha laenamise eest
- B. **omadus, mis iseloomustab vara rahaks muutmise kiirust**
- C. omadus, millega kirjeldatakse väärtpaberi tulusust
- D. ettevõtte pankrotieelne seisund

2 punkti

16. Otsusta, kas väide on tõene või väär?

a' ½, kokku 3 punkti

- A. Kõrgharidusega IT-spetsialistide arvu kasv suurendab nende nõudlust. V
- B. Kauba pakkumise muutus toob automaatselt kaasa selle kauba nõudluse suurenemise. V
- C. Alternatiivkulu mõõdetakse alati rahas. V
- D. Vastavalt pakkumisseadusele ostavad tarbijad kaupa kõrgema hinna korral vähem kui madalama hinna korral. V

- E. Pakkumise hinnaelastsus sõltub ajast, mida ettevõtte vajavad uute toodete turule toomiseks. Õ
- F. Kui pakutavad kogused suurenevad, siis kauba hind on tõusnud. Õ

17. Faktooring on

- A. **ettevõtte müügiarvete finantseerimine panga poolt** 2 punkti
- B. lühiajaline võlakiri
- C. ühekordne suure kaubapartii sisseost
- D. leping eraettevõtte käivitamiseks, nagu see oleks suure ahela osa.

18. Majandusringluses osaleva tarbija eesmärk on

- A. **enda heaolu suurendamine** 2 punkti
- B. kasumi suurendamine
- C. ühiskonna heaolu suurendamine
- D. oma sissetuleku suurendamine

19. Reti elab väikeses külas, kus otsetee kooli kulgeb läbi metsa. Reti võib kooli minna jalgsi, rattaga või bussiga. Reti valik langeb bussisõidu kasuks, millega sõidavad ka paljud tema klassikaaslased. Lähtuvalt Maslow' vajaduste hierarhiast, milliseid vajadusi tõenäoliselt Reti rahuldab?

- A. **Turvalisusvajadus ja kuuluvusvajadus** 2 punkti
- B. Eristumisvajadus ja füsioloogiline vajadus
- C. Eneseteostusvajadus ja turvalisusvajadus
- D. Füsioloogiline vajadus ja kuuluvusvajadus

20. Mida tähendab jätkusuutlik loodusressursside kasutamine?

- A. Taastumatuid loodusressursse tuleb tarbida kogustes, mis tagavad loodusvarade taastumise
- B. **Ringmajanduse ja taaskasutuse osatähtsuse suurendamine.** 1 punkt
- C. Kõiki loodusvarasid tuleb kasutada vähem, sest ükski loodusvara pole taastuv.
- D. Jätkusuutlikkuse teema on ületähtsustatud, kõiki loodusressursse on piisavalt

21. Loominguga tegelevad inimesed (kunstnikud, kirjanikud jne), kes saavad sissetuleku honoraridest või oma loomingu müügist, kuuluvad

- A. **tööjõu ehk hõivatud rahvastiku hulka** 2 punkti
- B. töötute hulka
- C. mitteaktiivse rahvastiku hulka
- D. heitunute hulka

22. Samsungi nutitelefon maksab poes 400 eurot. Sooduskampaania ajal pakub pood hinnasoodustust 25%. Mitu eurot käibemaksu laekub kampaania ajal iga nutitelefoni müügist riigile?

- A. **50 eurot** 2 punkti
- B. 80 eurot
- C. 100 eurot
- D. 60 eurot

23. Pankrotistunud ettevõtte otsustati likvideerida. Ettevõtte omanikele kuulub 50 eelisaktsiat ja 200 lihtaktsiat, igaühe nimiväärtus on 100 eurot. Likvideerimise hetkel on ettevõttel varasid kokku 26 000 eurot ja erinevaid võlgnevusi kokku 24 000 eurot. Mitu eurot saavad aktsionärid investeeritud 100-st eurost ühe aktsia kohta tagasi?

- A. **Eelisaktsia eest 40 eurot, lihtaktsia eest 0 eurot** 2 punkti
- B. Lihtaktsia eest 10 eurot ja eelisaktsia eest 0 eurot
- C. Iga aktsia eest 8 eurot
- D. Iga aktsia eest 100 eurot

24. Millest **ei sõltu** hind, mida pangad või võlakirjaturg ettevõttelt laenukapitali eest küsivad?

- A. Intressimäärade üldisest tasemest majanduses
- B. Ettevõtte ebaõnnestumise riskist
- C. Ettevõtte rahavoo piisavusest
- D. **Ettevõtte juhatuse liikmete arvust** 2 punkti

25. Raha aegväärtuse reegel ütleb, et
- A. **iga rahasumma on praegu väärtuslikum kui tulevikus** 2 punkti
 - B. iga rahasumma on väärtuslikum tulevikus
 - C. rahasumma väärtus ajas ei muutu
 - D. rahasumma väärtus muutub ajas alati eksponentsiaalselt
26. Mis on mastaabisääst?
- A. **Tootmise omahinna vähenemine suurtootmise tulemusel.** 2 punkti
 - B. Tööstustoodangu vähendamine kulude kokkuhoiuks.
 - C. Kapitalimahutuste vähendamine.
 - D. Hulgiostude sooritamine suures majapidamises.
27. Tiina ostis eelmisel aastal Velomarket'i e-poe kaudu jalgratta. Nüüd saab ta aeg-ajalt oma meilile Velomarketist reklaame. Kuidas nimetatakse sellist turundustegevust?
- A. Sisuturundus
 - B. **Suunatud reklaam** 2 punkti
 - C. Otsingumootori turundus
 - D. Mõttetü reklaam
28. Seoses elanikkonna vananemisega on paljud erafirmad hakanud pakkuma tervishoiuteenuseid. Milline seos on tervishoiuteenuste pakkumise hinnaelastsuse ja tasakaaluhinna vahel?
- A. **tasakaaluhinna langus on seda suurem, mida elastsem on pakkumine** 2 punkti
 - B. tasakaaluhinna tõus on seda suurem, mida elastsem on pakkumine
 - C. tasakaaluhinna langus on seda suurem, mida mitteelastsem on pakkumine
 - D. tasakaaluhind ja pakkumise hinnaelastsus ei ole omavahel seotud.
29. Miks on uksetootja juurest ühte ust tellida kallim, kui osta ust jaeketist?
- A. **tootjale pole majanduslikult kasulik toota väikest kogust** 2 punkti
 - B. tootjat piiravad edasimüüjatega tehtud lepingud
 - C. kuna kohapeal pole ostjal võrdlusmomenti, küsib tootja kõrgemat hinda
 - D. vabrik ei korralda sooduskampaaniaid
30. Milline neist on näide diferentseerivast hinnakujundusest?
- A. Coopis on peenleib 10 senti odavam kui Rimis
 - B. Kontserdi esirea pilet maksab sama palju kui 20. rea pilet
 - C. **Pühapäeviti on lennupiletid kallimad kui kolmapäeviti** 1 punkt
 - D. Bolti kilomeetri hind on muutumatu
31. Milline väide „ostjalõksude“ kohta vastab tõele?
- A. Kõige kallimad tooted on riulis kõige madalamal
 - B. Poes tunda olev saiakeste lõhn on halva ventilatsiooni süü
 - C. **Piimatoodete ostmiseks tuleb kliendil läbida terve pood** 2 punkt
 - D. kassade juures müüakse vaid esmatarbekaupu
32. Kes on Investor Toomas?
- A. Jaak Roosaare pseudonüüm
 - B. Toomas-Hendrik Ilvese nõuande rubriik ajakirjas „Investor“
 - C. Õhtulehe ajakirjandusliku eksperimendi läbiviija
 - D. **Äripäeva börsitoimetuse loodud tegelane** 2 punkti
33. Kes neist Eesti ettevõtetest pole üksisarvik?
- A. Wise
 - B. PipeDrive
 - C. PlayTech
 - D. **Testlio** 1 punkt
34. Kus on Eestis registreeritud kõik aktsiad, võlakirjad, pensionisamba osakud ja osaliselt ka osaühingute osakud?
- A. **Eesti Väärtpaberite Keskuses** 2 punkti
 - B. Nasdaq Tallinna Börsil
 - C. Majandus- ja kommunikatsiooniministeriumis
 - D. Andmevara AS-is

35. Mida näitab indeks OMX Tallinn (OMXT)?
- A. Indeks iseloomustab Tallinna börsi aktsiate hindade keskmist muutust. **2 punkti**
 - B. Indeks näitab, kui palju on võimalik mingi aktsia pealt tulu teenida.
 - C. Indeks näitab, milline on Tallinna börsi hindade suhe kogu Balti börsi hindadesse.
 - D. Indeks iseloomustab antud kauplemispäeval emiteeritud aktsiate arvu muutust.
36. Joonisel 1 on kujutatud indeksi OMXT muutust 3 aasta vältel. Millisel kuul on tegemist „karuturuga“?
- A. **Juuli 2022. a** **2 punkti**
 - B. Juuli 2020. a
 - C. Juuli 2021. a
 - D. Jaanuar 2021. a
37. Börsil on langus kestnud juba 11 kuud, nüüd on aktsiate hinnad hakanud põhjast kõrgemale tõusma. Dividendiaktsionärina kuulub teie aktsiaporfelli mitme kasumliku ettevõtte aktsiaid. Üks neist ettevõtetest teatas kvartalikasumi vähenemisest. Levivad kuuldused, et selle ettevõtte kaks asepresidenti ostavad ettevõtte aktsiaid. Mida teeksite aruka investorina oma aktsiaporfelliga?
- A. Ostate selle ettevõtte aktsiaid hulgi juurde, sest ettevõtte juhid ostavad neid.
 - B. Müüte kõik oma väärtpaberid ära ja lahkute pettununa börsilt.
 - C. **Hakkate juurde ostma ettevõtete aktsiaid, mis on püsivalt maksnud dividende. 2 punkti**
 - D. Panustate veel aktsiahindade jätkuvalle langusele ja laenate maaklerilt sama ettevõtte aktsiaid juurde.
38. Liisa investeeris oma säästus Tallinna börsil ja ostis järelturul 6. novembril 2022. a 200 LHV Panga aktsiat, hinnaga 2,97 eurot/tk. Kes said Liisa ostust peamiselt tulu?
- A. LHV pank
 - B. börsimaaklerid
 - C. **aktsiate müüjad** **2 punkti**
 - D. Tallinna börsi omanikud
39. Kolme kuu pärast oli LHV panga aktsia hind tõusnud 3,92 euroni ja Liisa otsustas aktsiad ära müüa. Kui palju teenis Liisa selle investeeringuga tulu?
- Vastus: **190 eurot** **2 punkti**
40. Mida tähendab investeerimisel pika positsiooni võtmine?
- A. **Investor panustab ettevõtete tulevasele edule** **2 punkti**
 - B. Investor panustab aktsiahinna langusele
 - C. Investor ostab väga harva ja ainult kõige kallimaid aktsiaid
 - D. Investor kogub pikaajaliselt sääste enne investeeringu tegemist.
41. Millise ettevõtte aktsia dividenditootlus oli 2021. aastal kõige suurem?
- A. **Merko Ehitus AS** **2 punkti**
 - B. Ekspress Grupp AS
 - C. Tallinna Vesi AS
42. Milliseid aktsiaid soovivad Rasmusel börsi tabelite ja jooniste põhjal osta?
- A. Rasmus võiks osta AS Tallinna Vesi ja AS Merko Ehitus aktsiaid. Tallinna Vesi on nn loomulik monopol, kus riskid on suuresti maandatud. Ehitusfirmal Merko ilmselt töö otsa ei lõpe. Nende ettevõtete omakapitali tulukused on head. Ettevõtted on maksnud dividende. Portfelli hajutamine paljude eri aktsiate vahel aitab saavutada oluliselt väiksema riskiga sama oodatava tootluse. **2 punkti**
 - B. Kogu raha võiks investeerida AS Ekspress Grupp aktsiatesse. Ekspress Grupi aktsia on kõige odavam, seega saab neid osta rohkem. Aktsia hind on alates 2018 a. jaanuarist pidevalt üles liikunud ja see annab Rasmusele lootust saada kunagi suurt tulu aktsiate müügist. Kuna uudiseid tahavad inimesed alati lugeda, siis mingit raha kaotamise riski pole.
 - C. Tark tegu oleks ühekorraga kogu summat mitte investeerida. Aktsiaostude hajutamine aja jooksul tähendab pidevat väiksemate summade investeerimist. See võimaldab teha paremaid otsuseid. Mõni analüütik on öelnud, et majandus pole veel oma põhja saavutanud ja ehitusturu hinnad võivad langeda. Tallinna Vee aktsiate ost on väiksema riskiga. Kauplemispäeviku pidamine aitab seejuures vältida mineviku vigu. **1 punkt**

D. Tuleks oodata suurt hindade langust. Raha aegväärtuse reegel ütleb, et raha on väärtuslikum tulevikus, seega pole vaja kohe hakata investeerima. Edaspidi on Rasmusel võimalik 1000 euro eest osta rohkem kõigi kolme ettevõtte aktsiaid.

43. Millised järgnevatest väidetest on tõesed, millised valed? **a' ½, kokku 3 punkti**
- A. Osaühing on enimlevinud ettevõtluvorm Eestis. **Õ**
 - B. Osaühingu asutajateks võivad olla ainult füüsilised isikud. **V**
 - C. Osaühingu osanikud vastutavad oma tegevuse eest kogu oma varaga. **V**
 - D. Osaühingu minimaalne nõutav algkapital on 2 500 eurot. **V**
 - E. Osaühingus on kohustuslik tekkepõhine raamatupidamine. **Õ**
 - F. Osaühingu kõrgeim otsustusorgan on nõukogu. **V**
44. Tegevuse liigi järgi liigitades tegutseb Laura **1 punkt**
- A. tertsiaarsektoris;**
 - B. primaarsektoris;
 - C. sekundaarsektoris;
 - D. kvaternaarses sektoris.
45. Millisesse teenuste rühma Laura Kujundus OÜ tegevus kuulub? **2 punkti**
- A. Probleemi lahendav teenus
 - B. Abistav teenus**
 - C. Füüsiliselt jaotatav teenus
 - D. Digitaalselt jaotav teenus
46. Laura võttis alates oktoobrist alampalga eest tööle abilise ja ostis talle arvuti, hinnaga 1500 eurot. Arvuti võeti raamatupidamises arvele põhivarana, kasutusega 5 aastat. Kulumit arvutatakse lineaarsel meetodil. Milline oli arvuti kulum aasta lõpuks, 3 kuud pärast ostmist? **2 punkti**
- Vastus: **75 eurot**
47. Milline on palga alammäär 2023. aastal, mida Laura peab töötajale maksma? **2 punkti**
- A. 654 eurot
 - B. 725 eurot**
 - C. 500 eurot
 - D. 584 eurot
48. Kus tuleb tööle võetud töötaja koheselt registreerida? **1 punkti**
- A. Töötamise registris**
 - B. e-äriregistris
 - C. Piirkondlikus tööinspeksioonis
 - D. Tööhõiveameti kohalikus büroos
49. Milline oli Laura Kujundus OÜ reklaamisumma (tabel 4)? **2 punkti**
- Vastus: **200 eurot**
50. Milline oli Laura Kujundus OÜ muutuvkulude summa (tabel 4) **2 punkti**
- Vastus: **480 eurot**
51. Millist reklaamikanalit oleks mõistlik Laural kasutada oma laienenud sihtrühmadeni jõudmiseks? **2 punkti**
- A. Reklaam teles
 - B. Google Ads**
 - C. Reklaam ajakirjas „Digi”
 - D. Flaierid korteriühistute postkastidesse
52. Laura võtab kasumist dividendidena välja 2000 eurot, mida ta tahab kasutada suviseks Norra matkaks. Kui suur on selle summa pealt makstav ettevõtte tulumaks? **2 punkti**
- Vastus: **500 eurot**